

Zondag 3: Over zonde en berouw – Psalm 51.

Welkom

Votum en zegengroet

Psalm 147: 1

Gebed

Inleiding op Psalm 51 en Zondag 3.

Lezen: Psalm 51

Zingen: Psalm 51: 1, 3, 4, 5

Lezen: Zondag 3

Preek

GK 70

Geloofsbelijdenis + Psalm 5: 9

Gebed

Collecte

GK 141

Zegen.

Inleiding op Psalm 51:

Jongens en meisjes, wisten jullie, dat een baby van mensen uit Afrika wit geboren wordt?

Ja, echt waar.

Maar: binnen een paardagen wordt het kindje net zo mooi bruin als zijn vader en moeder. Zelfs al ligt het niet in de zon.

Hoe komt dat?

Ja, dat zit in de cel van een baby'tje. In de genen. Dat krijgt zo'n baby'tje van zijn vader en moeder mee.

Ik hoorde een tijdje terug van een man en die wilde een hond.

Hij had net de film "101 Dalmatiërs" gelezen.

Hebben jullie die gezien? Weten jullie hoe een Dalmatiër eruit ziet?

Dit is er een.

Een mooie witte hond met allemaal zwarte vlekken.

Maar, na een tijdje vond hij die zwarte vlekken toch niet zo mooi meer. Dus hij kocht een wasmiddel, stopte de hond in bad en begon met een harde borstel de vlekken weg te poetsen.

Lukte dat?

Nee.

Want die vlekken zaten in het haar zelf. Weer: diep in de cel.

We gaan straks Psalm 51 lezen. Een psalm van David. Een psalm waarin David laat zien hoeveel berouw hij heeft. Hij heeft God en mensen namelijk veel pijn gedaan.

Hij heeft de vrouw van een ander genomen en is met haar naar bed geweest. Hij heeft haar man vermoord. En hij heeft daar jaren over gezwegen.

Hij heeft daar heel veel spijt van. Hij weet, dat hij erg fout zat.

In de psalm laat hij zien, hoe diep deze zonde bij hem zit.

Het was geen "ongelukje". Het verlangen zat al jaren lang in zijn hart. Zo is hij geboren.

Dat kan dus alleen maar anders worden als je opnieuw geboren wordt.

Daarom zegt David ook: "Scheep, o God, een zuiver hart in mij".

Inleiding op Zondag 3:

Het gaat in Zondag 3 heel indringend over de zonde.

In Zondag 2 ging het daar ook al over.

Zondag 2 maakt iets heel belangrijks duidelijk: zonde is niet een regeltje uit de wet overtreden.

Zonde heeft te maken met de liefde. Met je hart.

Met zonde doe je een ander en God pijn. Beschadig je anderen. Beschadig je ook jezelf.

Als je te hard rijdt, dan overtreed je een regel uit de wet. Je mocht daar maar 80 kilometer per uur.

Want het is een bochtige, smalle weg.

Maar, waarom mag je daar niet harder?

Omdat je makkelijk tegen een andere auto kunt botsen en mensen voor het leven kunt beschadigen, als je daar te hard rijdt. Zoals die man, die te veel gedronken had en veel te hard reed. Door een ongeluk kwamen twee kinderen om het leven!

Als je te hard rijdt, denk je alleen maar aan jezelf.

Maar je denkt niet aan de ander. Die is voor het leven beschadigd.

Zonde heeft dus alles te maken met je hart.

Romeinen 13 zegt dat ook heel duidelijk: "Wees elkaar niets schuldig, behalve de liefde, want wie de ander liefheeft, heeft de hele wet vervuld. Want: 'Pleeg geen overspel, pleeg geen moord, steel niet, zet je zinnen niet op wat van een ander is' - deze en alle andere geboden worden samengevat in deze ene uitspraak: 'Heb uw naaste lief als uzelf'. De liefde berokkent de naaste geen kwaad, dus de wet vindt zijn vervulling in de liefde."

En daar gaat zondag 3 over: hoe diep de zonde zit en hoe je verlost kunt worden.

Want dat is het doel: verlossing, genezing.

De catechismus wil ons niet vernederen of depressief maken, maar bij echte troost, echte vergeving en echte verlossing en vrede brengen.

Preek:

In Psalm 51 zie je een diepe schaamte bij David. Pijn.

Hij roept: "Ik ken mijn wandaden! ... Verban mij niet uit uw nabijheid!".

Maar even later, in dezelfde psalm, zegt hij: "Ontsluit mijn lippen, Heer, en mijn mond zal uw lof verkondigen".

Hoe kan dat?

Omdat David twee belangrijke inzichten had. Die vertellen hoe hij uit de diepte kwam en weer kon zingen. Deze:

1°. er is verschil tussen berouw en wroeging.

2°. er is verschil tussen een tweede kans en wedergeboorte.

1° Berouw en wroeging.

De bijbel is eigenlijk een vreemd boek.

Zo anders dan alle andere antieke teksten.

Lees de verhalen maar van de Egyptenaren, Grieken, Romeinen, enz.

Zij hemelen hun koningen en helden op.

Zij zullen nooit over de zwakheden van hun helden vertellen, zoals de bijbel dat doet.

Maar de Bijbel vertelt heel gedetailleerd over Davids overspel en zijn moord. En de bijbel doet dat over Adam, Abraham, Mozes, Petrus, Paulus... Iedereen!!

Hij neemt al die grote mannen en toont ons hun kwaad.

Weet u waarom?

Omdat dit een belangrijke boodschap van de bijbel is: wij zijn zondaren.

De bijbel vertelt dit dus niet om ons te vertellen, dat David veel slechter is dan wijzelf. Zo reageren mensen vaak: "Wát, heeft David dát gedaan? Dat had ik nooit verwacht!". Vertelt de bijbel daarom over de zonde van David of van Petrus?

Nee.

De bijbel bedoelt: zelfs zo'n groot man kan diep vallen.

Kijk naar David: zó groot. Zo vroom. Nog steeds zingen we zijn psalmen.

Een groot koning. Een sterke strijder. Man naar Gods hart.

Maar zelfs hij valt diep, diep in de zonde weg. Zelfs hij!

Denk je dan dat jij dat niet kunt doen?!!!

Kijk eens naar je eigen verlangens. Je kijkgedrag op Internet. Je tong, die zo makkelijk oordeelt.

Dát is het doel van heel die onthulling van Davids zonde.

Niet om ons het gevoel te geven van "Ah, ik ben toch beter dan David!".

Maar dit: "Als David dit al deed, wie ben ik dan?!"

Dat is de bijbel: je bent een zondaar.

Er is daarom één voorwaarde voordat je God kunt ontmoeten: berouw.

Als Johannes de Doper de komst van de Messias aankondigt, heeft hij maar één boodschap: "belijd je zonden!".

Op de 1e Pinksterdag staat het volk voor Petrus en roept: "Wat moeten we doen!?!?"

En dan klinkt als eerste: 'heb berouw!!"

Daar wordt in de bijbel niet over onderhandeld.

Je kunt zeggen: "Ach, die Bijbelse leer over zonde, dát is zo oud. Wat moeten we daar nog mee in deze moderne tijd?"

Ja, en dat geldt ook voor de wet van de zwaartekracht.

Die is ook erg oud.

Maar die is nog steeds even waar.

Misschien dat je erom lacht. Zonde? Berouw? Ah, wat ouderwets.

O.K., maar kom dan met een betere verklaring waarom onze wereld is zoals die is!

Waarom we voortdurend horen over wat mensen elkaar aandoen in allerlei oorlogen. De wreedheden. Waarom we in kerken, bij de jeugdzorg en bij allerlei sportverenigingen honderden gevallen van misbruik tegenkomen. Waarom duizenden huwelijken stranden in afkeer en strijd? Probeer terwijl we met ons verstand zo goed weten hoe het zou moeten. Wat goed en kwaad is. Waar komt dat dan vandaan?

Misschien zegt u: "Nou, dat is ook mooi. Kom ik een keer in de kerk vandaag en dan gaat het over zonde en schuld en bekering.

Daarom ben ik juist uit de kerk weggegaan! Het ging zo vaak over zonde!

Zo blij, dat ik daarvan af ben. En nu gaat het er weer over!"

Hoe kan dat?

Dat de één zich beklemd voelt, als het over zonde en bekering gaat en dat David tot een lied komt: "Ontsluit mijn lippen, Heer, en mijn mond zal uw lof verkondigen".

Omdat mensen berouw en wroeging door elkaar halen.

2Kor. 7: "Verdriet, dat God geeft leidt tot inkeer, die men nooit berouwt en tot redding; verdriet dat de wereld geeft leidt alleen maar tot de dood".

Er zijn dus twee soorten van spijt over je zonde!!

Verdriet over de zonde, dat leidt tot bevrijding.

Verdriet over de zonde, dat leidt tot pijn en beklemming.

Berouw en wroeging. Wat is het verschil?

David geeft het aan.

Hij zegt: "Wees mij genadig, God, in uw trouw...was mij schoon van alle schuld...".

Maar, opeens zegt David: "tegen u, u alleen heb ik gezondigd".

En je denkt: "Wat!?"

En Uriah dan, die dood op het slagveld ligt?

En die arme Bathseba, losgescheurd van haar man?

Waar heb je het over, David, dat je alleen tegen God gezondigd hebt??".

David wil niet zeggen, dat hij Uriah en Bathseba geen onrecht gedaan heeft.

Wat hij wil zeggen is, dat hij iets heel dieps ontdekt heeft over de aard van zonde.

Hij laat ons zien, dat zonde niet allereerst te maken heeft met het breken van een regel of een wet.

Maar het is allereerst een aanval op jouw Wetgever en Schepper.

Deze God heeft jou geschapen. Wat betekent dat?

Dit: als je geschapen bent, dan heeft jouw Schepper wat over jou te zeggen.

Elke keer dat je adem haalt, elke keer dat je hart slaat, is door Hem. Het licht in je ogen. Allemaal door Hem, die jouw geschapen heeft. Geschapen om Hem te dienen en lief te hebben.

Als je de diepte van de zonde wilt peilen, dan moet je terug naar het Paradijs. Daar is het begonnen.

De slang toont precies wat David bedoelt.

De slang zegt: 'Zeg, Eva, jullie Schepper wil niet dat je van die boom eet. Maar dat komt omdat hij bang is, dat jullie net zo groot en wijs zullen worden als Hij'.

Ziet u wat hier gebeurt?

Voordat Adam en Eva van de boom eten, voordat zij de regel overtreden, moeten ze beslissen of ze wijzer willen zijn dan God en beter weten wat goed voor hen is en wat hen gelukkig zal maken.

Ze moeten eerst met God breken.

Daarom: de zonde onder alle zonden, de eerste zonde, is het wantrouwen van de liefde van God.

Je zegt: ik weet wat het beste voor mij is. En U niet!

Voordat David de moord op Uriah pleegde en met Bathseba sliep, moest hij eerst deze goede God uit zijn hart bannen: 'God, ik weet beter dan u wat goed voor mij is en wat mij gelukkig zal maken. Ik wantrouw uw goedheid en liefde'.

Daar begin het allemaal: alle zonde is een aanval op Gods goedheid en liefde.

Dat is ook het verschil tussen berouw en wroeging.

Bij **wroeging** kijk je vooral naar de ellende waar jijzelf in geraakt bent.

De schade voor jou. Wat jij verloren hebt.

David had kunnen zeggen: 'O, wat stom van me. Heb ik één van mijn beste mannen laten ombrengen! Wat stom, alles zal uitkomen en iedereen zal weten wat ik gedaan heb...Wat zullen de mensen wel niet van mij denken?'. "Ik". "Mij".

Dat is wroeging: een vorm van zelfmedelijden. Je denkt alleen aan jezelf. Je wilt eigenlijk niet zien wat jij echt gedaan hebt. Je liegt. Je bedekt. Je geeft de ander de schuld.

Zoals Adam ook reageerde: "Die vrouw, die u mij gegeven heeft...".

Zo had David ook kunnen reageren: "Waarom heeft u toegelaten, dat ik Bathseba zag baden? Als ik haar niet had gezien, dan was het nooit gebeurd! Het is uw schuld!!".

Dat is wroeging.

Cynisme.

"Had mijn vrouw maar wat mooier moeten zijn, dan had ik geen overspel gepleegd".

"Had mijn dochttertje maar niet bij me op schoot moeten kruipen!".

Maar als je **berouw** hebt, kijk je niet naar de gevolgen voor jezelf, maar je kijkt naar pijn bij de ander. Je hebt Gods liefde gewantrouwd. Je hebt zijn hart gebroken.

Je hebt je kind beschadigd. Je hebt je vrouw pijn gedaan.
“Wat heb ik die aangedaan?!”. Dát houdt je bezig.
En je wilt er alles aan doen om het weer goed te maken. Want de liefde doet de ander geen pijn.

Ja, en hieruit blijkt tegelijk hoe moeilijk echt berouw is. Om je echt in te leven in een ander.
Hoe oprecht kan berouw zijn voor een zondig mens?

Het hart van zonde is dus: “Ik heb aan Gods goedheid getwijfeld. Ik wist het beter”.
Maar: dat opent ook de weg naar bevrijding.
Want eerst twijfelde je aan Gods goedheid.
Maar nu zie je: God is wél goed!
En nu mag je die goedheid aangrijpen en bidden om vergeving.
En wat blijkt: God is vol van genade en barmhartigheid.

Wroeging schept afstand tot God. Maakt cynisch en eenzaam. De hel.
Berouw maakt, dat je juist naar God toegaat. Omdat je Hem weer vertrouwt en lief hebt. Je wilt Hem niet kwijt. Dat leidt naar de hemel.

2. Het verschil tussen herkansing en wedergeboorte.

Dat verschil is dit: David vraagt in zijn psalm niet om een herkansing.
Hij zegt niet: ‘O, God vergeef me en geef me nog één kans. Nog één kans!!’.
Nee, zo dom is David niet.
Want David is niet alleen bezorgd over het feit, dat hij Bathseba verleidde en Uriah doodde. Maar vooral, dat hij daartoe in staat was! “Hoe kán het dat ik dit deed?”.

In vers 6 geeft hij een antwoord: **“Ik was al schuldig toen ik werd geboren,
al zondig toen mijn moeder mij ontving”.**

David realiseert zich: ik heb een natuur, een aard, die zondig is.
Van nature denk ik, dat ik het beter weet dan God. Uit mijzelf denk ik dat ik zonder God gelukkiger wordt dan met God.
In mijn hart is er iets niet goed. In mijn denken en verlangen.
Daarom vraagt hij niet om een tweede kans. Daar heeft David niets aan. Door zijn zondige aard zou hij het weer verkeerd doen.
Dus waar vraagt hij om? Hij vraagt: “Schep in mij een nieuw hart!!”.
Ja, eigenlijk vraagt hij om een nieuwe geboorte. Wedergeboorte.

Dat is heel belangrijk om te zien bij deze zondag.
Want het lijkt erop, dat deze zondag een heel negatief mensbeeld tekent.
Want moet je kijken naar wat er staat: het gaat over de verdorven aard van de mens. Van nature is de mens ‘onbekwaam tot iets goeds en uit op elk kwaad’.
Dat is nogal wat!
Zo voel je je vaak helemaal niet. Slecht. Het benauwt je ook.
Je wilt juist het goede voor mensen. Je zet je in voor vluchtelingen. Je vindt het vreselijk als je kinderen in Afrika ziet sterven van de honger of hoort over een dodelijk ongeluk. Je brengt offers voor je huwelijk.
En dan zegt de belijdenis dat je slecht bent!! Nou, lekker.
Veel mensen hebben dan ook afscheid van deze leer genomen. De kerk verlaten. Maakt alleen maar depressief. Een schuldgevoel, dat alles in de schaduw stelt.
Heel begrijpelijk. Zou ik ook doen.

Maar dat is dan ook niet het hele verhaal! Zonde is geen doem.
Wij kunnen namelijk veranderen. We kunnen nieuw worden. We kunnen opnieuw geboren worden.

Mensen zijn verlosbaar.

Want wat veranderde Augustinus van een sexverslaafde in een actief christen?

Wat veranderde Luther van een sombere zondaar tot een krachtig leider in de kerk?

Vraag het hen?

Allemaal zullen ze zeggen: 'Toen ik het evangelie leerde kennen, werd ik opnieuw geboren'.

Het geldt voor iedereen: 'Scheep in mij een zuiver hart'.

Hij vraagt de Heilige Geest om dat te doen. (Vers 13.)

Hoe gebeurt dat?

Vers 8: "U wilt dat waarheid mij vervult, U leert mij wijsheid, diep in mijn hart'.

Wedergeboorte: dat is dat de Heilige Geest de waarheid in je hart plant.

De waarheid, dat God goed is en betrouwbaar. Hij heeft je lief en wil je leven geven. Hij heeft jou het leven gegeven. De waarheid ook, dat je als mens geneigd bent om zonder deze God te leven. Om altijd je eigen geluk te zoeken. Je eigen waarheid. Je eigen gelijk.

"U wilt, dat waarheid mij vervult...". Welke waarheid? Wat is waarheid?

Dat vroeg Pilatus ook toen Jezus voor hem stond: "Ach, wat is waarheid?"

Hij bedoelde dat spottend. Hij bedoelde: "Waar heb je het over? Waarheid? Iedereen heeft zijn eigen waarheid. Net wat jou het beste uitkomt."

En tegenover hem stond Jezus.

Bebloed. Gevangen. Doornenkroon.

Hij deed niet wat hem het beste uitkwam. Hij kwam om mensen te verlossen uit de greep van zonde en dood. Uit liefde. Hij toonde door zijn lijden de grote waarheid: God heeft de wereld lief en wil die wereld redden, laten bloeien.

Niet vernederen of in een donker schuldgevoel laten rondlopen.

Dat is de waarheid.

"Wedergeboorte" betekent, dat die waarheid in je hart terechtkomt.

Je kunt je leven lang weten dat Jezus voor je zonden is gestorven.

Maar als je wedergeboren bent, dan daalt de waarheid daarvan in je diepste innerlijk.

Diep in je hart. Tot in de schuilhoeken!

Eerst wist je het wel, maar het bleef in je verstand.

Nu daalt het af in je hart en begrijp en voel en proef je wat Gods genade werkelijk is.

Dat je Hem kunt vertrouwen. Dat Hij zich door Christus over jou ontfermt.

Je ziet wie je bent: een zondaar.

Je hebt als David ervaren hoe de zonde de band van liefde met deze God stukmaakt.

Daarom was je vaak eenzaam en cynisch.

Daarom zocht je het geluk in drank of sex of geld of macht of uiterlijk. Maar niet in God.

Je raakte op drift.

En je kunt de verleidingen om je heen niet weerstaan, omdat je daarin je geluk denkt te vinden. Het geluk en de liefde waar je ten diepste zo naar verlangt.

Tot je op Golgotha kwam.

En daar zie je Gods liefde voor jou: Hij gaf zijn eigen zoon. Omdat Hij jou niet kwijt wil.

Deze kosmische waarheid komt in je hart en deze waarheid gaat je twijfel en je bitterheid verdrijven.

De waarheid over God en de waarheid over jezelf.

Dat is wedergeboorte: door de waarheid word je opnieuw geboren. Je gaat leven met God. Naar Hem luisteren. Hem vertrouwen. Hij is je Vader.

En daardoor verandert je leven.

Maar dat begint met je hart. Met je aard. Dat gebeurde met David.

En, hoe moeilijk het ook was om zichzelf onder ogen te komen, hij werd er gelukkig van.

Want hij werd juist bevrijd van schuld. Hij kon weer zingen. Amen.